

Verlag afstemming Edu-V – Npuls

Bijeenkomst: Afstemming Edu-V – Npuls
Datum: 28 juni 2023
Van: Bas Kruiswijk
Aanwezig: Henk Nijstad (Edustandaard), Koen Voermans (Edu-V),
Jos van der Woude, Jeroen de Jong (Npuls),
Joël de Bruijn (MBO Digitaal / MOSA), Remco de Boer, Maarten de Niet, Dirk Linden,
Dennis Heringa, Brian Dommissie, Jos van der Arend, Erwin Reinhoud (Kennisset),
Aladin Mhamdi (Zadkine / MORA), Elmar Zwankhuizen (ROC van Twente / MORA),
Edwin Verwoerd (Sanoma), Bram Gaakeer (OCW), Tom van Veen, Peter Leijnse,
Frank Grave, Ronald Ham, Jeroen de Jong (SURF),
Erik Altena, Daniël Fokker (Studielink), Gerald Groot Roessink (DUO)

Op 28 juni 2023 heeft er een afstemmingsoverleg plaatsgevonden tussen de programma's Edu-V en Npuls. Het doel van deze bijeenkomst was om de raakvlakken en afhankelijkheden tussen de twee programma's in kaart te brengen. Op welke onderwerpen is er sprake van een gezamenlijke basis, waar kunnen we elkaar versterken en waar zitten er mogelijk tegengestelde of conflicterende verschillen?

De ambitie voor nu is om de verschillen en raakvlakken in kaart te brengen. In een volgende stap kan gekeken worden welke acties we daaraan verbinden.

De basis voor de vergelijking van de twee programma's is het Vergelijkingsraamwerk. Dat is een door Edustandaard ontwikkeld raamwerk om keteninitiatieven op een uniforme manier te kunnen vergelijken door gestructureerd naar de verschillende karakteristieken van een initiatief te kijken.

Zowel voor Edu-V als voor Npuls is het vergelijkingsraamwerk ingevuld, en de analyse van de verschillen is als basis gebruikt voor de discussie.

In dit verslag geven we langs een aantal thema's een overzicht van de belangrijkste verschillen en raakvlakken.

1. Doel en doelgroep

Het doel van Edu-V is om ten behoeve van onderwijsorganisaties te komen tot ketenafspraken met leveranciers. Het doel is om in een publiek-private samenwerking tot pre-competitieve afspraken te komen en die afspraken vervolgens ook te handhaven. Edu-V richt zich op vijf praktijksituaties en daarmee op een aantal ketenprocessen en -domeinen.

Npuls is een breed programma om de kansen van digitalisering in het onderwijs beter te benutten. Een onderdeel daarvan is een publiek afsprakenstelsel dat moet uitmonden in de realisatie van een publieke, landelijke voorziening – een platform. Npuls heeft een brede scope en richt zich op alle ketendomeinen.

Edu-V richt zich op po, vo, (v)so en mbo. Npuls richt zich op mbo en ho.

Het grote verschil is dus dat Edu-V zich vooral richt op het maken en handhaven van afspraken, terwijl Npuls zich vooral richt op het tot stand brengen van een sectorbrede, publieke voorziening.

Verskil dat om aandacht vraagt: het werkingsgebied (als het gaat om het mbo) en de ketendomeinen overlappen. Dit leidt potentieel tot meerdere oplossingen voor hetzelfde doel.

Npuls richt zich op een publieke voorziening. Dat is een gezamenlijke voorziening waar alle instellingen gebruik van maken om bijvoorbeeld levenlang leren en studentmobiliteit te bevorderen. De processen binnen de instellingen (zoals onderwijslogistiek en administratie) worden met elkaar verbonden via het platform, zodat studenten en docenten kunnen leren en studeren over de grenzen van instellingen heen.

Edu-V is vooral een afsprakenstelsel dat zich richt op interoperabiliteit in de onderwijsketen. Dat richt zich dus primair op afspraken tussen leveranciers. Elke onderwijsorganisatie maakt in zijn processen gebruik van de leer- en onderwijsmiddelen van leveranciers. De afspraken die door Edu-V met die leveranciers zijn gemaakt, zorgen ervoor dat de leer- en onderwijsmiddelen van verschillende leveranciers voor de onderwijsorganisaties een zo goed mogelijk geïntegreerd geheel vormen.

Leveranciers kunnen participeren in het ecosysteem van de onderwijsorganisatie in gedefinieerde rollen en referentiecomponenten. Hierbij is het uitgangspunt dat gegevens decentraal uitgewisseld worden tussen de referentiecomponenten. Leveranciers kunnen een of meerdere rollen vervullen en rollen kunnen ingevuld worden door meerdere leveranciers. Edu-V ontwikkelt zelf niet. Dit wordt gedaan door de leveranciers.

Verskil dat om aandacht vraagt: Een publieke basisvoorziening waarbij gegevens centraal worden uitgewisseld is anders dan een ecosysteem gebaseerd op rollen en referentiecomponenten waarbij gegevens decentraal uitgewisseld worden.

2. Beheersing

Leveranciers kunnen deelnemer worden van het Edu-V afsprakenstelsel. Om deel te kunnen nemen dienen leveranciers te voldoen aan de afspraken die gelden voor de door de leverancier gekozen rollen en referentiecomponenten. Tegelijkertijd gelden er operationele en juridische afspraken voor alle leveranciers. In het Edu-V programma wordt daarnaast gewerkt aan de governance op dit afsprakenstelsel. Uitgangspunt hierbij is dat er publiek-private governance komt.

Npuls realiseert een publieke infrastructuur waar ook afspraken met marktpartijen nodig zullen zijn, maar richt zich niet primair op handhaving van die afspraken. De vorm en werking van afspraken is binnen Npuls nog niet bepaald. Mogelijk worden afspraken meer gezien als voorwaarden om op het platform te kunnen aansluiten.

Verskil dat om aandacht vraagt: de uitgangspunten voor beheersing en governance kunnen potentieel conflicteren met elkaar.

3. Tijdlijn

Edu-V heeft al verschillende afspraken gemaakt met marktpartijen. Die afspraken vergen ook investeringen van marktpartijen, en kunnen niet vrijblijvend op een later moment worden herzien.

Npuls begint (grotendeels) nu pas, en zal later mogelijk met afspraken komen. Er is een risico dat die afspraken conflicteren met eerder gemaakte afspraken in Edu-V verband. Daar staat tegenover dat afspraken die binnen Edu-V worden ontwikkeld, bij gebleken geschiktheid, kunnen worden opgenomen in de afspraken die door Npuls worden gehanteerd

Omgekeerd zijn in OKE al afspraken gemaakt die vooruitlopen op eventueel in Edu-V verband te maken afspraken.

Vershil dat om aandacht vraagt: De afspraken die binnen OKE gemaakt zijn op het vlak van berichtdefinities kunnen potentieel conflicterend zijn met de berichtdefinities zoals die opgesteld worden binnen Edu-V. Vertegenwoordigers vanuit OKE zijn aangesloten op de werkgroepen van Edu-V om dit te voorkomen.

4. Rolgebaseerde benadering

Binnen Edu-V wordt gewerkt met een rolgebaseerde benadering, wat betekent dat de rollen zijn gedefinieerd die leveranciers kunnen vervullen bij de uitwisseling van gegevens. De betrokken referentiecomponenten zijn toegewezen aan deze rollen. De referentiecomponenten zijn gebaseerd op de referentiecomponenten van de ROSA. Indien er uit het Edu-V programma nieuwe inzichten ontstaan ten aanzien van de referentiecomponenten dan worden deze gedeeld met de Adviesgroep Samenhang van de ROSA.

Binnen NPuls (en HOSA/MOSA) leeft deze benadering minder en wordt een basisvoorziening ontwikkeld.

Vershil dat om aandacht vraagt: De basisvoorziening die binnen NPuls wordt ontwikkeld sluit niet per se aan op de rollen en referentiecomponenten zoals die binnen Edu-V zijn gedefinieerd. In de praktijk kan dit er toe leiden dat leveranciers op een andere wijze koppelen aan de basisvoorziening dan aan leveranciers die deelnemen aan het Edu-V afsprakenstelsel.

5. Registers

Zowel voor Edu-V als voor Npuls is een goede register-infrastructuur belangrijk, zodanig dat bronregistraties die van belang zijn in de keten goed gedefinieerd zijn (denk aan identifiers voor onderwijsorganisaties, stagebedrijven) en breed en uniform gebruikt worden.

Overeenkomst

6. Gegevens- en berichtdefinities, transactiepatronen en API's

Voor gegevensdefinities conformeert Edu-V zich zoveel als mogelijk aan de ROSA. Npuls conformeert zich aan de ROSA, en in het verlengde daarvan aan de HORA en de MORA.

Vershil dat om aandacht vraagt: Het is nog onvoldoende duidelijk op welke wijze NPuls omgaat met berichtdefinities en API specificaties.

Voor transactiepatronen conformeren zowel Edu-V als Npuls zich aan de transactiepatronen die gedefinieerd zijn binnen EduKoppeling.

Overeenkomst

In zowel Edu-V als Npuls zullen afspraken concreet worden uitgewerkt in berichtdefinities en API's. Met name op het terrein van leermiddelen, leermaterialen, toetsen, onderwijsdeelnemers, gebruikersgegevens is overlap te verwachten – met andere woorden Edu-V en Npuls zullen mogelijk op vergelijkbare onderwerpen bericht- en API-definities gaan ontwikkelen.

Vershil dat om aandacht vraagt: Er kunnen in beide programma's berichtdefinities ontstaan.

Zowel vanuit Edu-V als Npuls wordt de noodzaak tot afstemming en samenwerking gezien. Belangrijke eerste stap is om elkaar inzicht te geven in de standaarden die in ontwikkeling zijn, en die informatie al in een vroeg stadium te delen. De specificatie van de berichtdefinities van Edu-V is publiek beschikbaar via www.edu-v.org/afsprakenstelsel. Vanuit Npuls zijn er nog geen standaarden en afspraken die gepubliceerd kunnen worden. Standaarden en afspraken die in trajecten voorafgaand aan Npuls zijn ontstaan zijn wel publiek beschikbaar. Npuls heeft de intentie om alle standaarden en afspraken die in het programma ontstaan, publiek beschikbaar te maken.

Overeenkomst

7. Doelarchitectuur

Voor Edu-V is de ROSA de doelarchitectuur. Edu-V richt zich op het maken van afspraken over de koppelvlakken in de ketenprocessen zoals die in de ROSA zijn beschreven.

Voor Npuls is de HOSA/MOSA de doelarchitectuur. Npuls realiseert het platform en het bijbehorende afsprakenstelsel zoals dat in de HOSA/MOSA wordt uitgewerkt. Daarnaast wordt binnen Npuls gewerkt aan een streefarchitectuur voor digitaal leer materiaal. Omdat deze architectuur nog niet gepubliceerd is, en dus nog niet bij iedereen bekend is, is dit niet verder besproken.

Vershil dat om aandacht vraagt: De streefarchitectuur voor digitaal leer materiaal en de Edu-V architectuur kan potentieel van elkaar verschillen.

8. Relatie Edu-V – Npuls

De eerste ideeën bij Npuls zijn, om te starten vanuit bestaande standaarden en afspraken. Dat betekent dat in een eerste fase bestaande standaarden en afspraken worden geïnventariseerd en als uitgangspunt worden genomen voor het programma. Vervolgens worden hiaten, ontbrekende standaarden en afspraken onderscheiden en waar nodig ontwikkeld. Dit mondt vervolgens uit in een sectorvoorziening gebaseerd op deze afspraken en standaarden.

Edu-V ontwikkelt een afsprakenstelsel op basis van rollen en referentiecomponenten. De sectorvoorziening die in Npuls ontstaat kan (net als een leverancier) deelnemen aan het Edu-V afsprakenstel op basis van de gekozen rollen en referentiecomponenten. Dit betekent echter wel dat de sectorvoorziening ook dient te voldoen aan de eisen en afspraken die gelden in het Edu-V afsprakenstelsel.

Vershil dat om aandacht vraagt: De basisvoorzieningen die binnen NPuls worden ontwikkeld of aangesloten sluiten niet per se aan op de rollen en referentiecomponenten zoals die binnen Edu-V zijn gedefinieerd.

9. H2M identificatie en authenticatie

Edu-V hanteert het patroon federatieve toegang op basis van het ECK iD en NPuls het patroon SSI op basis van Edu ID.

Verschil dat om aandacht vraagt: De patronen dienen compatibel met elkaar te zijn zodat beiden kunnen interopereren.

10. Rol van Edustandaard

Vanuit beide programma's wordt een belangrijke rol gezien voor Edustandaard, met name op de volgende onderwerpen.

- Werkgroep Uniforme beveiligingsvoorschriften
Met name ten aanzien van beveiligingsvoorschriften zijn er reeds bestaande standaarden die gehanteerd kunnen worden.
- Werkgroep Toegang
Met name ten aanzien van Identity and Access Management zien we een enorme overlap, en kunnen we elkaar versterken door te streven naar een uniform bouwblok. Dit zou heel goed onder regie van de werkgroep Toegang tot stand kunnen komen.
- Werkgroep EduKoppeling
Er zullen verschillende technische standaarden (berichtstandaarden en API's) uitgewerkt gaan worden in beide programma's. De M2M identificatie en authenticatie op basis van OAuth en REST en de transactiepatronen van de werkgroep EduKoppeling zijn daarvoor het uitgangspunt. Overzicht en afstemming met betrekking tot concrete standaarden zou ook in dit verband kunnen plaatsvinden.
- Werkgroep Samenhang
Beide programma's maken in meer of mindere mate gebruik van verschillende referentiearchitecturen en doelarchitecturen (ROSA, HORA, MORA, FORA, HOSA, MOSA, FOSA). De werkgroep Samenhang bewaakt en bevordert de samenhang en consistentie. Hoe beter al deze architecturen op elkaar aansluiten, hoe minder risico er is op het hanteren van verschillende kaders en definities binnen Edu-V en Npuls.

Maar Edustandaard kan nooit de rol overnemen van het ontwikkelen, beheer, naleven en handhaven van een afsprakenstelsel in een bepaald domein. De rol is dat de onderliggende (uitwissel)afspraken van het afsprakenstel aangemeld zijn bij Edustandaard ten behoeve van overzicht en inzicht. De twee belangrijkste taken van Edustandaard zijn: 1) goed beheer van afspraken (bovensectoraal) ; 2) overzicht en inzicht in de kwaliteit van (de architectuur van) de digitale infrastructuur.

Overeenkomst

11. Overzicht van kenmerken

Samenvattend een overzicht van de hiervoor besproken kenmerken van de beide programma's. Dit zijn niet alle punten die in het vergelijkingsraamwerk zijn genoemd, maar alleen de punten die tijdens de bijeenkomst zijn besproken.

Aspect	Edu-V	Npuls
Doel	Pre-competitieve afspraken waardoor leveranciers in staat zijn om gegevens modern, veilig en betrouwbaar uit kunnen wisselen ten behoeve van onderwijsorganisaties	Publiek afsprakenstelsel en publieke voorziening, gericht op het benutten van een gemeenschappelijk platform
Samenwerking	Publiek/privaat	Hoofdzakelijk publiek
Sector	Po, vo, (v)so, mbo	Mbo, ho
Doelarchitectuur	ROSA ketendomeinen en ketenprocessen	HOSA, MOSA
Beheersing	Nog op te zetten publiek-private governance waarin afsprakenstelsel wordt beheerst. Leveranciers treden toe tot dit afsprakenstelsel. In het afsprakenstelsel worden tevens afspraken gemaakt over toetreding, certificering, handhaving en vergoedingen.	Afspraken als voorwaarden om op het platform te kunnen aansluiten
Tijdlijn	Vorbereidingen voor twee proof of concepts 80% specificatie gereed. Architectuurkader is opgeleverd	M.u.v. OKE nog in beginfase, nog de mogelijkheid om op bestaande standaarden aan te sluiten
Gegevensdefinities	Conform ROSA	Conform ROSA, Sectorarchitecturen HORA en MORA
Techniek	OAuth / REST conform Edukoppeling	OAuth / REST conform Edukoppeling
Transactiepatronen	Conform EduKoppeling	Conform EduKoppeling
Technische standaarden (berichten en API's)	Mogelijk bij Edustandaard, is nog niet bepaald	Waarschijnlijk bij Edustandaard
Relatie Edu-V Npuls	Basisvoorziening NPuls als een van de leveranciers die deelneemt aan afsprakenstelsel Edu-V in de gekozen rollen en met de gekozen referentiecomponenten	Afspraken Edu-V als vertrekpunt en eerste stap
H2M identificatie en authenticatie	Federatieve toegang op basis van ECK iD	SSI op basis van Edu ID
Edustandaard	Samenwerken in werkgroep Uniforme beveiligingsvoorschriften, Edukoppeling en Toegang.	WG Toegang: Regie bouwblok IAM WG EduKoppeling: Regie afsprakenstelsel(s)

	Tevens afstemming met werkgroep Samenhang	
--	---	--

12. Overzicht van overeenkomsten en verschillen

In onderstaande tabel worden de geïdentificeerde overeenkomsten en verschillen, zoals eerder in de tekst benoemd, herhaald.

Aspect	Overeenkomst	Verskil dat aandacht behoeft
Doel en doelgroep		Het werkingsgebied (als het gaat om het mbo) en de ketendomeinen overlappen. Dit leidt potentieel tot meerdere oplossingen voor hetzelfde doel
		Een publieke basisvoorziening waarbij gegevens centraal worden uitgewisseld is anders dan een ecosysteem gebaseerd op rollen en referentiecomponenten waarbij gegevens decentraal uitgewisseld worden.
Beheersing		De uitgangspunten voor beheersing en governance kunnen potentieel conflicteren met elkaar.
Tijdljn		De afspraken die binnen OKE gemaakt zijn op het vlak van berichtdefinities kunnen potentieel conflicterend zijn met de berichtdefinities zoals die opgesteld worden binnen Edu-V. Vertegenwoordigers vanuit OKE zijn aangesloten op de werkgroepen van Edu-V om dit te voorkomen.
Rolgebaseerde benadering		De basisvoorziening die binnen NPuls wordt ontwikkeld sluit niet per se aan op de rollen en referentiecomponenten zoals die binnen Edu-V zijn gedefinieerd. In de praktijk kan dit er toe leiden dat leveranciers op een andere wijze koppelen aan de basisvoorziening dan aan leveranciers die deelnemen aan het Edu-V afsprakenstelsel.
Registers	Een goede register-infrastructuur is belangrijk, zodanig dat bronregistraties die van belang zijn in de keten goed gedefinieerd zijn (denk aan identifiers voor onderwijsorganisaties, stagebedrijven) en breed en uniform gebruikt worden.	

Gegevens- en berichtdefinities, transactiepatronen en API's	Voor transactiepatronen conformeren zowel Edu-V als Npuls zich aan de transactiepatronen die gedefinieerd zijn binnen EduKoppeling.	Het is nog onvoldoende duidelijk op welke wijze NPuls omgaat met berichtdefinities en API specificaties.
	De noodzaak tot afstemming en samenwerking wordt gezien. Belangrijke eerste stap is om elkaar inzicht te geven in de standaarden die in ontwikkeling zijn, en die informatie al in een vroeg stadium te delen	Er kunnen in beide programma's berichtdefinities ontstaan
Doelarchitectuur		De streefarchitectuur voor digitaal leermateriaal en de Edu-V architectuur kan potentieel van elkaar verschillen.
Relatie Edu-V – Npuls		De basisvoorzieningen die binnen Npuls worden ontwikkeld of aangesloten sluiten niet per se aan op de rollen en referentiecomponenten zoals die binnen Edu-V zijn gedefinieerd.
H2M identificatie en authenticatie		De patronen dienen compatibel met elkaar te zijn zodat beiden kunnen interopereren.
Rol van Edustandaard	Er wordt een belangrijke rol gezien voor Edustandaard	

13. Actiepunten

Tijdens de bijeenkomst zijn verschillende actiepunten benoemd, maar niet allemaal uitvoerig besproken en aan een actiehouders toegekend. Onderstaand het voorlopige overzicht.

Actie	Actiehouders
Volgende architectuurdag inplannen voor november	Henk Nijstad
Overzicht maken van alle Groeifonds projecten, met de formele namen en spreektaal-benaming, direct betrokkenen, contactpersonen en hun rol etc.	Bureau Edustandaard
Kennisgeving sturen van afspraken-in-ontwikkeling in vroegtijdig stadium bij Edustandaard, zodat overzicht en inzicht opgebouwd kan worden: <ul style="list-style-type: none"> • Berichtspecificaties • Uitwisselafspraken / API's 	Npuls en Edu-V
Vergelijkingsraamwerk versie 0.2 maken met alle inzichten van de architectuurdag daarin meegenomen	Bureau Edustandaard, samen met sectorpartners
Afspreken dat de werkgroep Edukoppeling de centrale plek is/wordt voor alle standaardisatie op de M2M interactielaag / uitwissellaag, voor alle ketenbrede afspraken	Npuls en Edu-V

Afspreken dat de werkgroep Toegang de centrale plek is/wordt voor afspraken met betrekking tot Identity and Access Management en H2M interactie.	Npuls en Edu-V
Impuls Open leer materiaal betrekken bij Edu-V	Kennisnet = sectorpartner
Begrippen rondom Leermiddelen, leer materiaal uniformeren en verduidelijken over de hanteerbaar over de groeifonds-projecten heen (Edu-V, Npuls, Impuls Open Leer materiaal)	n.t.b.
Beoordelen Strategische visie Leer materiaal / Streefarchitectuur Digitaal Leer materiaal (van Hub Open Leer materiaal) in relatie tot Edu-V en Npuls. Waar zit de overlap en de verschilanalyse	Npuls en Edu-V